

18/06/2026

FYBA Sem-II
LLB Regular
[Marks: 75]

[Time: 2 Hours 30 minutes]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:**
1. Assume suitable data if necessary.
 2. Question No. 1 is compulsory.
 3. Attempt any 3 out of remaining.

12

Q.1 Attempt any (Any Six)

- 1) Which Act transferred the Government of India from the control of the East India Company to the British Crown?
- 2) Why did the Indian Sepoys of East India Company refuse to use the greased cartridges?
- 3) Why did Indians oppose the Simon Commission?
- 4) Which Act set up the supreme court in India?
- 5) Write about any 2 objectives of Indian National Congress.
- 6) Who opposed raising the minimum age of marriage for girls from 10 to 12 years, as embodied in the Age of Consent Act, 1891?
- 7) What period did the Indian Sepoys of East India Company refused to use the greased cartridges?
- 8) Which Act introduced Separate Electorate System in India?

Q.2 Write short notes (Any Two)

12

- 1) Poona Pact
- 2) Queen's Proclamation
- 3) Charter act of 1857
- 4) Act for Better Government of India 1858

Q.3 Situation questions attempt (Any Two)

12

- A. In 1780 an Englishman James Augustus Hickey published the first newspaper in India.
 1. Write about role of press in freedom struggle
 2. Write about the role of press in Social Reform movement
- B. The Hindu code bills were several laws passed in the 1950s that aimed to codify and reform Hindu personal law in India, abolishing religious law in favor of a common law code. Following India's independence in 1947, the Indian National Congress government led by Prime Minister Jawaharlal Nehru.
 1. Why was the Hindu Code bill opposed by the orthodox sections of the society?
 2. Explain about the Special Marriage Act, 1954 and Hindu Marriage Act, 1955.
- C. The Indian Rebellion of 1857 was a major uprising in India in 1857–58 against the rule of the British East India Company, which functioned as a sovereign power on behalf of the British Crown.
 1. What were the political causes of the Revolt?
 2. Why did the Revolt of 1857 fail?

- D. The Cripps Mission in 1942, led by British minister Stafford Cripps, aimed to secure Indian support for Britain in World War II. Cripps, a member of the left-wing Labour Party and the War Cabinet, was sent to negotiate with nationalist Congress leaders and Muslim League leader Muhammad Ali Jinnah. Cripps offered the promise of self-government (Dominion status) after the war in exchange for India's loyalty.
1. What were the proposals of the Cripps Mission?
 2. Why did the Cripps Mission Failed?

Q.4 Long Answers Attempt (Any Three)

39

- 1) Features of Indian Constitution
- 2) Write a detailed note on Civil Disobedience movement.
- 3) Write a detailed note on background and provisions of Government of India Act, 1919
- 4) Write in detail about the causes of the Revolt of 1857
- 5) Write a detailed note on Factors responsible for Partition of India.

गुणः ७५

प्र.१ दोन वाक्यात उत्तर द्या (कोणताही सहा)

12

- 1) कोणत्या कायद्याने भारत सरकारला ईस्ट इंडिया कंपनीच्या नियंत्रणातून ब्रिटिश राजवटीकडे हस्तांतरित केले?
- २) ईस्ट इंडिया कंपनीच्या भारतीय शिपायांनी ग्रीस केलेले काडतुसे वापरण्यास का नकार दिला?
- 3) सायमन कमिशनला भारतीयांनी विरोध का केला?
- 4) कोणत्या कायद्याने भारतात सर्वोच्च न्यायालयाची स्थापना केली?
- 5) भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेसच्या कोणत्याही 2 उद्दिष्टांबद्दल लिहा.
- 6) वयाच्या संमती कायदा, 1891 मध्ये अंतर्भूत असलेल्या मुलींचे लग्नाचे किमान वय 10 वरून 12 वर्षे करण्यास कोणी विरोध केला?
- 7) ईस्ट इंडिया कंपनीच्या भारतीय शिपायांनी कोणत्या कालखंडात ग्रीस केलेले काडतुसे वापरण्यास का नकार दिला?
- 8) कोणत्या कायद्याने भारतात स्वतंत्र निवडणूक प्रणाली सुरू केली?

प्र.२ शोर्ट नोट्स लिहा (कोणत्याही दोन)

12

- 1) पूना करार
- 2) राणीची घोषणा
- 3) सनद कायदा 1857
- 4) भारत सरकार 1858 साठी कायदा

Q.3 परिस्थितीजन्य प्रश्न प्रयत्न (कोणतेही दोन)

12

A. 1780 मध्ये जेम्स ऑगस्ट हिकी या इंग्रजाने भारतातील पहिले वृत्तपत्र प्रकाशित केले.

1. स्वातंत्र्य संग्रामातील पत्रकारांच्या भूमिकेबद्दल लिहा
2. समाजसुधारणेच्या चळवळीतील प्रेसची भूमिका लिहा.

B. हिंदू कोड बिले हे 1950 च्या दशकात पारित केलेले अनेक कायदे होते ज्याचा उद्देश भारतातील हिंदू वैयक्तिक कायद्याचे संहिता बनवणे आणि सुधारणा करणे, समान कायदा संहितेच्या बाजूने धार्मिक कायदा रद्द करणे. 1947 मध्ये भारताच्या स्वातंत्र्यानंतर, पंतप्रधान जवाहरलाल नेहरू यांच्या नेतृत्वाखालील भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस सरकार.

1. हिंदू कोड बिलाला समाजातील सनातनी वर्गाने विरोध का केला?
2. विशेष विवाह कायदा, 1954 आणि हिंदू विवाह कायदा, 1955 बदल स्पष्टीकरण द्या.

C. 1857 चे भारतीय बंड हे 1857-58 मध्ये ब्रिटिश राजवटीच्या वतीने सार्वभौम सत्ता म्हणून काम करणाऱ्या ब्रिटिश ईस्ट इंडिया कंपनीच्या शासनाविरुद्ध भारतातील एक मोठा उठाव होता.

1. बंडाची राजकीय कारणे कोणती होती?
2. 1857 चा उठाव का अयशस्वी झाला?

D. 1942 मध्ये ब्रिटिश मंत्री स्टॅफोर्ड क्रिप्स यांच्या नेतृत्वाखालील क्रिप्स मिशनचे उद्दिष्ट दुसऱ्या महायुद्धात ब्रिटनला भारतीय समर्थन मिळवून देण्याचे होते. डाव्या विचारसरणीच्या मजूर पक्षाचे सदस्य आणि युद्ध मंत्रिमंडळातील क्रिप्स यांना राष्ट्रवादी काँग्रेसचे नेते आणि मुस्लिम लीगचे नेते मुहम्मद अली जिना यांच्याशी वाटाघाटी करण्यासाठी पाठवण्यात आले. भारताच्या निष्ठेच्या बदल्यात क्रिप्सने युद्धानंतर स्वराज्य (डोमिनियन स्टेट्स) देण्याचे वचन दिले.

1. क्रिप्स मिशनचे प्रस्ताव काय होते?
2. क्रिप्स मिशन का अयशस्वी झाले?

Q.4 लांब उत्तरे (कोणतेही तीन)

39

- 1) भारतीय राज्यघटनेची वैशिष्ट्ये
- 2) सिविल डीसोबेडीएन्स चळवळ बदल तपशीलवार नोंद लिहा.
- 3) भारत सरकार कायदा, 1919 च्या पार्श्वभूमी आणि तरतुदींबद्दल तपशीलवार नोंद लिहा.
- 4) 1857 च्या उठावाची कारणे सविस्तर लिहा
- 5) भारताच्या फाळणीसाठी जबाबदार घटकांवर तपशीलवार नोंद लिहा.
